

З ВОГНЮ ТА В ПОЛУМ'Я: ВИКЛИКИ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ЗАСОБИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Бойчук В. М.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри філології та перекладу
ЗВО «Університет Короля Данила»,*

Бойчук М.В.

*кандидат філологічних наук
доцент кафедри права
ВМУРОЛ «Україна»,
м. Івано-Франківськ*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Дистанційна форма отримання освіти ґрунтується на засадах інформаційної культури як вагової частини професійної культури, що має стійку тенденцію стати важливою складовою особистісної культури фахівця.

У сучасній дидактичній науці виділяють такі головні педагогічні технології, зокрема: модульного навчання, розвивального навчання, особистісно орієнтовані, інформаційні, дистанційного навчання, ігрові, диференційованого навчання тощо.

Дистанційне навчання як термін визнали 1982 р., коли Міжнародна рада з кореспондентської освіти змінила свою назву на Міжнародну раду з дистанційного навчання (The International Council for Open and Distance Education (ICDE)), завданням якої є надання всім доступної та якісної освіти через систему онлайн і дистанційного навчання [4].

Варто зауважити, що у вітчизняній дидактиці поняття «дистанційне навчання» ще не отримало чіткого термінологічного статусу у зв'язку з відсутністю єдиної концепції, що зумовило як абсолютизацію цього поняття як інноваційної універсальної форми навчання, здатної замінити традиційну, так і трактування дистанційного навчання

Матеріали наукового-методичного семінару, 15 грудня 2021 року

З ВОГНЮ ТА В ПОЛУМ'Я: ВИКЛИКИ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ЗАСОБИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

як технології комплектування засобів і методів передачі навчальної інформації [2]. Так, на сьогодні налічується близько 10 дефініцій дистанційного навчання, яке розуміють як

- форму освіти, поряд з очною та заочною;
- цілеспрямований інтерактивний асинхронний процес дидактичної взаємодії суб'єктів і об'єктів;
- форму освіти зі змішаними елементами навчання на основі інформаційних технологій і мультимедіа;
- комплекс освітніх послуг для широких кіл населення, що базується на таких засобах обміну навчальною інформацією, як супутникове телебачення, радіо, комп'ютерний зв'язок тощо;
- організацію освітнього процесу на принципах самостійного навчання студента;
- сукупність інформаційних технологій для забезпечення студента необхідною навчальною інформацією;
- нову технологічно-інформаційну сходинку заочного навчання;
- універсальну гуманістичну форму навчання, що поєднує традиційні та інноваційні технології;
- електронний варіант очного та заочного навчання [1, с. 358 - 359].

З іншого боку, у нормативних документах, зокрема у Положенні про дистанційне навчання, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України 25.04.2013 р, №466, під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [3].

Окремі дослідники вважають, що дистанційне навчання

З ВОГНЮ ТА В ПОЛУМ'Я: ВИКЛИКИ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ЗАСОБИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

передбачає специфічну організацію навчального процесу, коли програма викладача в цілому ґрунтується на самостійному опрацюванні навчального матеріалу студентом. Для такого середовища характерна як онлайн-взаємодія викладача і студента, так і «відокремлення» вказаних суб'єктів у просторі або часі. Звідси акцент на самостійній роботі студента є пріоритетним.

Звернімо увагу, що, на думку вчених, не варто ставити знак рівності між дистанційним і заочним навчанням, тому що дистанційний формат зумовлює «не лише розширення спектру носіїв інформації і засобів доступу до них, а й наявність постійного спілкування між викладачем і студентом через телекомунікаційні канали» [2], тому дистанційне навчання є елементом сучасних інформаційних технологій навчання, зокрема системи віддаленого доступу.

Оригінально проблеми дистанційного навчання ще у 30-х роках 20 століття розглядалися американськими фахівцями як певні «інструкції» до навчання, котрі можна передавати у просторі одному чи багатьом індивідам, що значною мірою корелювало з курсами кореспондентського навчання. Але новітні комп'ютерні технології суттєво відкоригували таке бачення проблеми, і зараз фахівці Українського центру дистанційної освіти трактують дистанційне навчання як форму, що базується на використанні глобальних комп'ютерних комунікацій для індивідуальної роботи студентів із відповідним навчальним матеріалом, поєднаної з активним спілкуванням із викладачем.

Особливості дистанційної форми навчання порівняно з традиційною виявляються насамперед у:

➤ *гнучкості* (студенти, як правило, не відвідують заняття, передбачені розкладом, а працюють у зручних для себе умовах, причому самостійно лімітують обсяги часу для

З ВОГНЮ ТА В ПОЛУМ'Я: ВИКЛИКИ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ЗАСОБИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

оптимального, на їх думку, оволодіння матеріалом тієї чи тієї навчальної дисципліни й отримання позитивних результатів під час контрольних заходів);

➤ *модульному викладі навчального матеріалу* (кожна окрема чи низка дисциплін, опанованих студентами, формує цілісне уявлення про предмет, що уможливило створення такого навчального плану з переліку незалежних навчальних курсів, який відповідає індивідуальним або груповим потребам);

➤ *паралельності* (поєднання основної професійної діяльності з навчанням);

➤ *віддаленості* (за умови якісного зв'язку);

➤ *асинхронності* (обрання зручного для навчання часового проміжку і темпу);

➤ *масовості* (необмежена кількість учасників, зокрема щодо доступу до джерел навчальної інформації) [2];

➤ *економічній ефективності* (витрати на підготовку фахівця становлять приблизно 60% від витрат на його підготовку за денною формою);

➤ *новій ролі викладача* (координація пізнавального процесу, коригування курсу, консультування для укладення індивідуального навчального плану, керівництво проектами);

➤ *спеціалізованому контролю якості освіти* (дистанційні іспити, курсові і проектні роботи, комп'ютерні інтелектуальні тестувальні системи, єдина система державного тестування);

➤ *використанні спеціалізованих технологій і засобів навчання* (зміст акумулюється в спеціальних курсах і модулях, призначених для дистанційного навчання з урахуванням державних освітніх стандартів) [1, с. 366-367].

Розвиток інформаційного суспільства у 21 столітті передбачатиме розширення горизонтів для дистанційної освіти, наприклад, створення віртуальних університетів, зменшення

З ВОГНЮ ТА В ПОЛУМ'Я: ВИКЛИКИ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ЗАСОБИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

впливу державного контролю на систему освіти, відкриття нових можливостей для приватних організацій у сфері освіти. З огляду на сказане, акцент у дистанційному навчанні зміщується з масиву навчального матеріалу на сукупність якостей педагога (викладача, науково-педагогічного працівника), що знадобляться для успішної реалізації цієї нової технології, оскільки особистість педагога відіграватиме важливу роль в індивідуалізації навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. К.: Знання, 2005. 486 с.
2. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи. URL: https://pidru4niki.com/12090810/pedagogika/tehnologiya_distantsiynogo_navchannya#347.
3. Положення про дистанційне навчання [затверджене наказом Міністерства освіти і науки України 25.04.2013 р, №466]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>.
4. The International Council for Open and Distance Education (ICDE). URL: <https://www.icde.org/>.